

זרקור על קרנות פילנתרופיות גדולות בישראל

מתבסס על: מיפוי הקרנות הפילנתרופיות הפעילות בישראל

ד"ר אסנת חזן
נובמבר 2025

קרן פילנתרופית גדולה

לענייננו, "גודל" הקרן נקבע על פי היקף המענקים הכספיים בשנה. חלוקת הקרנות לפי קבוצות גודל: קטנות, בינוניות וגדולות, נעשית באופן יחסי. קבוצת "הקרנות הגדולות" כוללת את 10% מהקרנות אשר היקף המענקים של כל אחת מהן הוא הגדול ביותר, או במילים אחרות, "העשירון העליון" של הקרנות.

קרן פילנתרופית פרטית

מסמך זה מתמקד בקרנות הפרטיות, בשונה מקרנות ציבוריות אשר למדינה יש שליטה בהן בדרך כלשהי. לאורך המסמך נשמרת הפרדה בין הקרנות הרשומות בישראל ובין הקרנות הרשומות בארצות הברית. כל הנתונים הם לשנת 2022.

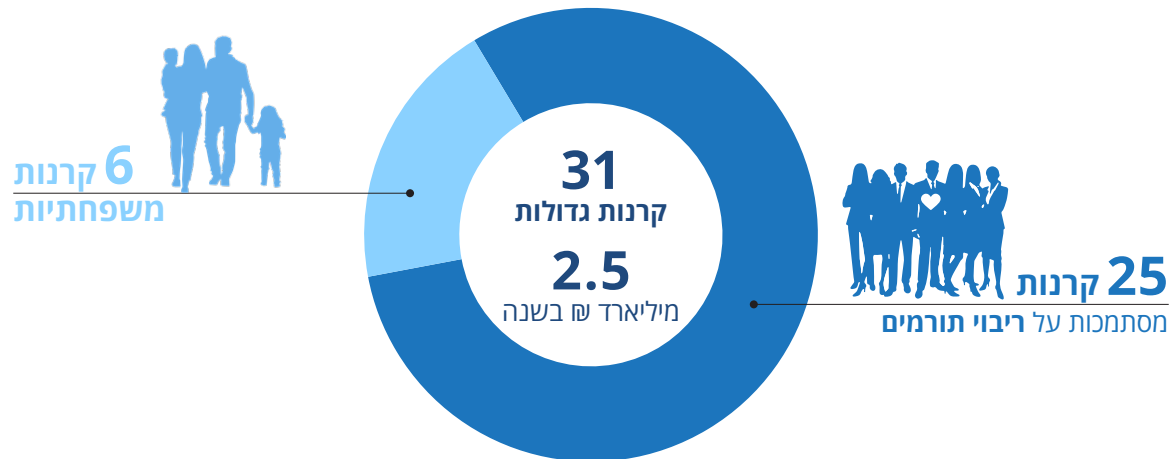
קרן פילנתרופית

קרן פילנתרופית היא ישות, שיש לה מנגנון רשמי לקבלת החלטות, אשר עוסקת במתן מענקים כספיים כפעילות ליבה, לטובת מטרות ציבוריות, ואיננה מחלקת רווחים.

קרנות פילנתרופיות גדולות הרשומות בישראל

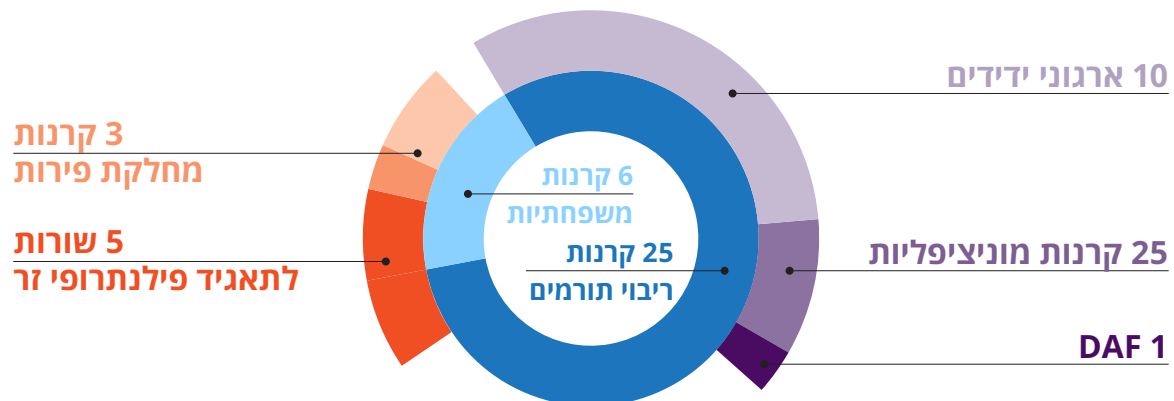
מאפיינים של קרנות גדולות בישראל

"העשירון העליון" של הקרנות הפילנתרופיות הפרטיות הרשומות בישראל כולל **31 קרנות**. מתוכן, 25 מסתמכות על ריבוי תורמים, ו-6 הן קרנות משפחתיות. חשוב לציין שבישראל רשומות קרנות שפועלות למעשה כגוף המנהל קרן זרה, וברוב המקרים אין מידע לגבי היקף המענקים אשר "קרן האם" הרשומה בחו"ל מעניקה ישירות, בהתבסס גם על החלטות הגוף המנהל. ואם כך, הרי שהמידע שבידנו לוקה בחסר.

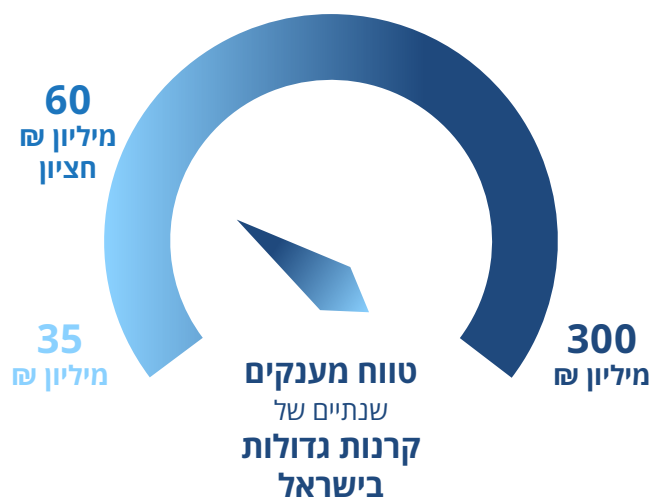

הכנסותיהן השוטפות של הקרנות הפרטיות הגדולות בשנת 2022, הסתכמו ב-4 מיליארד ש"ח (51% מסך ההכנסות של כלל הקרנות הפרטיות הרשומות בישראל). מעל 80% מההכנסות של הקרנות המשפחתיות מקורן בחו"ל, ואילו תמהיל המימון של קרנות ריבוי תורמים מאוזן יותר, כך שכשני שליש מהכנסותיהן הן מתרומות מישראל ומחו"ל (כמעט במידה שווה).

מבין 31 הקרנות, ראוי לציין כמה קבוצות בולטות: 10 מהקרנות הגדולות הן למעשה ארגוני יידיים, שבדרך כלל הוקמו על ידי הארגון המוטב - בתי חולים, מוזיאונים וכד'. 5 קרנות קשורות בתאגיד פילנתרופי זר. 3 הן קרנות מוניציפליות. 3 קרנות פועלות כ-"endowments", כך שמקור ההכנסות שלהן הוא מפירות על השקעות בנכסים (שלושתן קרנות משפחתיות). וכן, יש קרן אחת הפועלת במודל DAF.

מענקים של קרנות גדולות בישראל

היקף המענקים הכספיים שנתנו 31 הקרנות הפרטיות הגדולות בשנת 2022, **היה 2.5 מיליארד ₪** (65% מהמענקים הכספיים של כלל הקרנות הפרטיות הרשומות בישראל). מתוכם, 2.1 מיליארד ₪ ניתנו על ידי קרנות ריבוי תורמים. כל אחת מ-31 הקרנות הגדולות העניקה בין כ-35 מיליון ₪ לכ-300 מיליון ₪. **מחציתן העניקו למעלה מ-60 מיליון ₪ בשנה כל אחת.**

מחצית הקרנות הגדולות שמסתמכות על ריבוי תורמים נתנו יותר מ-88% מההכנסות שלהן בשנת 2022 כמענקים (כך שחציין שיעור המענקים הוא 88%), לעומת חציין שיעור המענקים השווה ל-71% בקרב קרנות משפחתיות גדולות.

קרן משפחתית גדולה מעניקה בממוצע כ-67 מיליון ₪ בשנה. בסך הכל זיהינו 66 קרנות משפחתיות, כך ש-6 הקרנות המשפחתיות הכלולות בקבוצת "העשירון העליון" של כלל הקרנות הפרטיות הגדולות הרשומות בישראל, הן פחות או יותר גם "העשירון העליון" של הקרנות המשפחתיות.

קרן ריבוי תורמים גדולה מעניקה בממוצע 83 מיליון ₪ בשנה. מתוך קרנות ריבוי תורמים, כל אחד מעשרת ארגוני הידידים העניק בממוצע 59 מיליון ₪ לארגון המוטב, והיתר העניקו בממוצע 99 מיליון ₪.

קרנות פילנתרופיות גדולות הרשומות בארה"ב

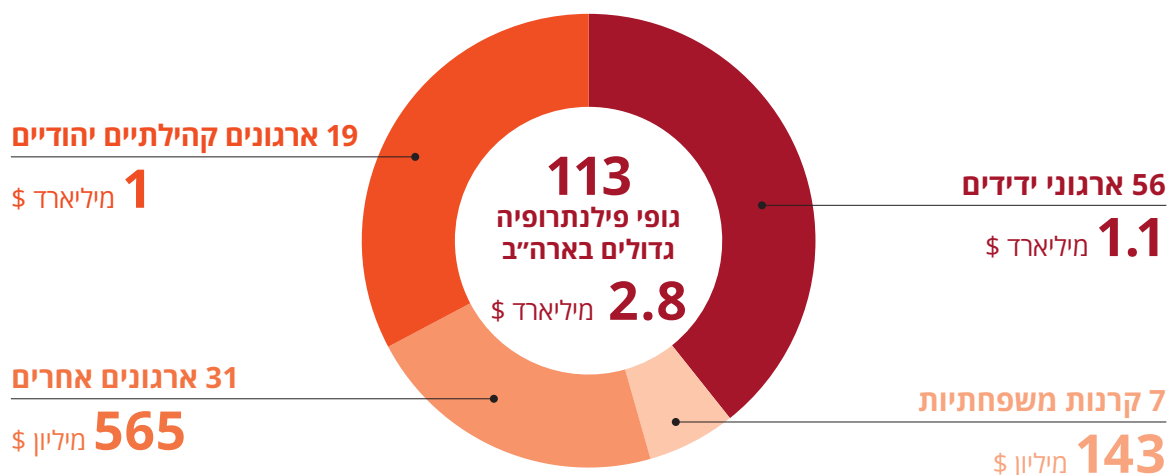
המרחב הפילנתרופי בישראל מתאפיין במעורבות גדולה של פילנתרופיה מחו"ל. כ-60% מהתרומות שמתקבלות על ידי ארגונים ללא כוונת רווח בישראל, מקורן בחו"ל (בעיקר בארצות הברית). אמנם לעניין "מיפוי הקרנות הפילנתרופיות" הגדרנו, שרק מוסדות ללא כוונת רווח הרשומים בחו"ל אשר **עיקר** הנתינה הישירה (מעל 50% מסך הנתינה) שלהם בישראל, נחשבים לקרנות פילנתרופיות פעילות בישראל. אולם, היות שבזרקור הנוכחי יש עניין בגופים פילנתרופים שהנתינה שלהם היא המשמעותית ביותר, נציג נתונים על כל הגופים הנותנים, גם אם עיקר הנתינה של הגוף המעניק היא מחוץ לישראל. ועדיין אנו מתייחסים רק לגופים שיש להם נתינה ישירה לארגונים בישראל.

אמנם במדינות רבות יש גופים פילנתרופיים עם נתינה ישירה לישראל, אולם הנתונים שברשותנו מתייחסים רק לארגונים הרשומים בארצות הברית, ומקורם **במחקר ארוך טווח** שאנו עורכות על נתינה מארצות הברית.

ממצאים

מבין 1,133 גופים פילנתרופיים הרשומים בארצות הברית שהעניקו כספים באופן ישיר לארגונים בישראל בשנת 2022, הגופים הפילנתרופיים הגדולים הם 10% הגופים הפילנתרופיים אשר נתנו מענקים בהיקף הגדול ביותר באותה שנה ("העשירון העליון"). מדובר ב-**113 גופים, שהעניקו בשנת 2022 2.8 מיליארד דולר**, שהם 80% מכלל הנתינה של גופים פילנתרופיים בארצות הברית לארגונים בישראל. מתוכם, 102 ארגונים תואמים להגדרה שלנו ל"קרנות פילנתרופיות הרשומות בחו"ל", במובן זה שעיקר הנתינה שלהם בישראל. מעניין לציין ש"המאיון העליון", כלומר 11 הארגונים הגדולים ביותר מבחינת הנתינה לישראל, מעניקים יחד 1.1 מיליארד דולר, בין 56 מיליון דולר ל-172 מיליון דולר, ובממוצע 100 מיליון דולר בשנה.

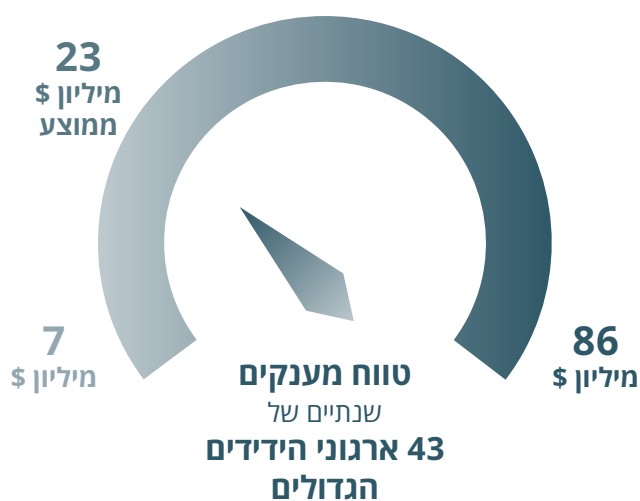
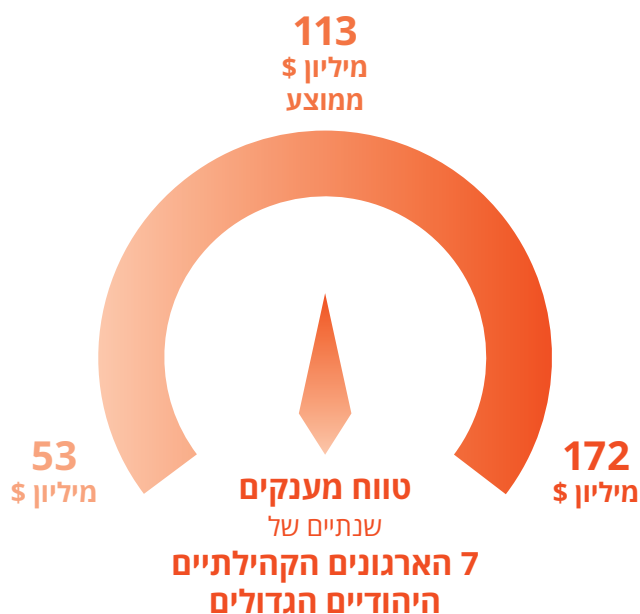
בקרב 113 הגופים הללו, יש 56 ארגוני ידידים שהעניקו 1.1 מיליארד דולר; 19 ארגונים קהילתיים יהודיים (JCI) שהעניקו 1 מיליארד דולר; 7 קרנות משפחתיות שהעניקו 143 מיליון דולר; והיתר (565 מיליון דולר) התקבל מארגונים שונים ללא כוונת רווח שאין להם מאפיין מבני מובחן.

מענקים של קרנות מסוגים שונים

היות שיש שונות עצומה בין סוגי הארגונים, הן מבחינת מספר הארגונים בכל קבוצה והן מבחינת דפוסי הנתינה בכל קבוצה, יש טעם לבחון בנפרד את "העשירון העליון" בכל אחת מהקבוצות:

הארגונים הגדולים ביותר מבחינת הנתינה לישראל הם **הארגונים הקהילתיים היהודיים**, J.C.I.s. מתוכם, 7 הארגונים הגדולים ביותר (10% מכלל הארגונים הקהילתיים היהודיים) העניקו בשנת 2022 סך הכל 793 מיליון דולר; בין 53 מיליון דולר ל-172 מיליון דולר, ובממוצע 113 מיליון דולר בשנה.

43 **ארגוני הידידים** הגדולים ביותר העניקו סך הכל 985 מיליון דולר בשנת 2022; בין 7 מיליון דולר ל-86 מיליון דולר, ובממוצע 23 מיליון דולר בשנה.

16 **הקרנות המשפחתיות** הגדולות ביותר העניקו סך הכל 172 מיליון דולר; בין 2.3 מיליון דולר ל-65 מיליון דולר, ובממוצע 11 מיליון דולר בשנה.

